

"אוד מוצל מאש" - יהושע, אבן ומנורה (זכריה ג'-ד')

ד"ר יונתן גרוסמן (שיעור מס' 171)

1. "ראיתי הלילה והנה איש רכב על סוס אדם והוא עמד בין ההדסים אשר במצלה ואחריו **סוסים אדמים שרקים ולבנים**. ואמר מה אלה אדני ויאמר אלי המלאך הדבר בי אני אראך מה המה אלה. ויען האיש העלמד בין ההדסים ויאמר אלה אשר שלח ה' להתהלך בארץ. ויענו את מלאך ה' העלמד בין ההדסים ויאמרו **התהלכנו בארץ והנה כל הארץ ישבת ושקטת**".
2. **"ואשא את עיני וארא והנה ארבע קרנות"**.
3. **"ואשא עיני וארא והנה איש ובגדו חבל מדה"**.
4. (ג', א) **"וינראני את יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך ה' והשטן עמד על ימינו לשטנו**. (ב) ויאמר ה' אל השטן וגער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש. (ג) ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך. (ד) ויען ויאמר אל העמדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצואים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות. (ה) ואמר ושימו צניף טהור על ראשו ושימו הצניף הטהור על ראשו וילבשהו בגדים ומלאך ה' עמד.
- (ו) ויעד מלאך ה' ביהושע לאמר. (ז) כה אמר ה' צבאות אם בדרך תלך ואם את משמרת תשמר וגם אתה תדין את ביתי וגם תשמר את חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה. (ח) שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך הילשבים לפניך כי אנשי מופת המה כי הנני מביא את עבדי צמח. (ט) כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן אחת שבעה עינים הנני מפתח פתחה נאם ה' צבאות ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד. (י) ביום ההוא נאם ה' צבאות תקראו איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה".
5. **"וישב המלאך הדבר בי ויעירני כאיש אשר יעור משנתו**. ויאמר אלי מה אתה ראה ויאמר [קרי: ואמר] ראיתי והנה מנורת זהב פלה וגלה על ראשה ושבעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה. ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואחד על שמאלה".
6. **"ואשוב ואשא עיני וארא והנה מגלה עפה"**.
7. **"ואשב ואשא עיני וארא והנה ארבע מרכבות יצאות מבין שני ההרים וההרים הרי נחשת**. במרכבה הראשנה **סוסים אדמים ובמרכבה השנית סוסים שחורים**. ובמרכבה השלישית **סוסים לבנים ובמרכבה הרביעית סוסים ברדים אמצים**. ויען ואמר אל המלאך הדבר בי מה אלה אדני. ויען המלאך ויאמר אלי אלה ארבע רחות השמים יוצאות מהתיצב על אדון כל הארץ. אשר בה הסוסים השחורים יצאים אל ארץ צפון והלבנים יצאו אל אחריהם והברדים יצאו אל ארץ התימן. והאמצים יצאו ויבקשו ללכת להתהלך בארץ ויאמר לכו התהלכו בארץ ותתהלכנה בארץ. וינעק אתי וידבר אלי לאמר ראה היוצאים אל ארץ צפון הניחו את רוחי בארץ צפון".

1. "יגער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש" (ג', ב)

רש"י:

"יגער ה' בך השטן – יגער הקדוש ברוך הוא בך אתה השטן, וחוזר ואומר ויגער ה' בך הוא הבוחר בירושלים, שלא תכנס לפניו לקטרג על הצדיק הזה. הלא ראוי הוא וזכה לכך שהוצל מאש השריפה".

אבן עזרא:

"וטעם 'הלא' – דרך משל: די לאלה צערם שנמלטו מהגלות, או איך תוכל לשטנו והאש לא הזיקו דרך משל איך תוכל לשטנו אחרי שהוא מצל מהגלות".

2. "כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן אחת שבעה עינים" (ג', ט)

רד"ק:

"על אבן אחת שבעה עינים" – על כל אבן ואבן יהיו שבעה עינים ר"ל שמירות רבות מאת האל ית' מפני הצרים החושבים להשבית מלאכתם ואלה הם שבעה עיני ה' שאמר למטה".

מלבי"ם, ביאור המילים:

"מפתח פתוחה – כמו 'ופתחת עליהם שמות בני ישראל' (שמות כ"ח), שיחקוק צורת עינים על האבן".

3. טקס החלפת הבגדים (ג', ג-ז)

א. ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך.

ב. ויען ויאמר אלהעמדים לפניו לאמר: הסירו הבגדים הצואים מעליו... והלבש אתך מחלצות.

ג. ואמר: ושימו צניף טהור על ראשו

1ג. ושימו הצניף הטהור על ראשו

11. וילבשהו בגדים

1א. ומלאך ה' עמד. ויעד מלאך ה' ביהושע לאמר: כה אמר ה' צבאות אם בדרךכי תלך ואם את משמרתתי תשמר וגם אתה תדון את ביתי וגם תשמר את חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה.